

POLOLETNÍ ZPRÁVA 2006 – STRUČNÝ SOUHRN

Vývoj světové ekonomiky byl příznivý pro české hospodářství i finanční trh. HDP Evropské unie jako hlavního obchodního partnera České republiky roste rychleji než v předešlých letech, a to i navzdory vysokým cenám komodit a energií. **Česká ekonomika tak oproti loňskému 1. pololetí ještě zrychlila tempo růstu.** Výrazně poklesla míra nezaměstnanosti, která ve 2. čtvrtletí 2006 činila 7,1 % a meziročně se snížila o 0,7 p.b. I přes časté spekulace o zvyšování sazeb zůstaly úrokové sazby v prvním pololetí 2006 nezměněny.

Nefinančním podnikům se obecně podařilo zvýšit efektivitu. Podniky zároveň zvýšily nepatrně své zadlužení, přičemž jako již tradičně preferují financování prostřednictvím bankovních úvěrů. I v tomto pololetí se snížil objem vydaných korporátních dluhopisů. **Růst ekonomiky se projevil na celkovém zlepšení situace v podnikovém sektoru. Došlo k poklesu počtu ztrátových firem, jejich celkové ztráty i počtu jejich zaměstnanců.**

Poprvé od roku 2001 **hodnota akciového indexu PX v 1. pololetí klesla,** když v období od 26.4. do 13.6.2006 **index PX ztratil čtvrtinu své hodnoty.** BCPP tak zažila největší propad od svého vzniku. Hlavním důvodem poklesu byla nejistota zahraničních investorů z vývoje ekonomiky USA. Po 5 letech se zastavil propad v obchodování s dluhopisy.

Na konci června 2006 činil objem prostředků¹, které mohly finanční instituce využít k operacím na finančním trhu, více než 2,8 bil. Kč. V počtu domácích subjektů působících na finančním trhu nedošlo za uplynulých šest měsíců, kromě nárůstu v oblasti zprostředkování finančních produktů, k výraznějším změnám. K růstu naproti tomu dochází v počtech zahraničních subjektů působících v ČR na základě jednotného evropského pasu. Ukazuje se, že co do počtu subjektů český finanční trh začíná být poměrně dobře satureován, pokračuje **trend koncentrace a konsolidace.**

Bankovní sektor, disponující cca $\frac{3}{4}$ celkových aktiv, zaujímá postavení největšího příjemce vkladů, poskytovatele úvěrů a investora zároveň. Přírůstek úvěrů poskytnutých domácnostem byl za první pololetí 2006 větší než přírůstek vkladů. Korunové vklady domácností u bank překonaly hranici 1 bil. Kč. Přesto pokračuje mírný odklon od tradičních bankovních depozit ve prospěch penzijních fondů, fondů kolektivního investování apod.

Zadlužení domácností vzrostlo meziročně o 31,58 %. Na růst tempa zadlužení domácností působí zároveň více faktorů. Růst ekonomiky, nízké úrokové sazby, nízká inflace a rostoucí reálné příjmy zvyšují optimismus

¹ Prostředky použitelné na finančním trhu pro účel této sestavy definujeme jako různé druhy peněžních úspor, které banky, pojišťovny, penzijní fondy, investiční společnosti a investiční fondy umísťují do nástrojů finančního trhu. Jde tedy o určitou výše z celkové bilance tvorby a užití finančních zdrojů.

domácností ohledně budoucnosti. Zvyšuje se chuť domácností ke spotřebě a zároveň se snižuje averze k zadlužování. Úvěrové instituce využívají těchto okolností a masivní kampaní spojenou se zjednodušením podmínek pro získání úvěru růst zadlužení rovněž urychlují. Na rychlém růstu celkové zadluženosti se projevuje nejen zvyšující se průměrný dluh domácností, ale také demografický faktor (silné ročníky 70. let).

To se projevilo i v oblasti financování bydlení, kde **nadále rostl zájem o hypotéky a úvěry ze stavebního spoření**. V prvním pololetí byly častěji sjednávány HÚ s kratší dobou fixace než pětiletou. Jednoleté fixace za stavu nízkých úrokových sazeb hypotečních úvěrů a neexistence sekundárního trhu hypotečních úvěrů může do budoucna způsobit problémy na trhu HÚ

Zájem o nové smlouvy po přijetí novely zákona o stavebním spoření a státní podpoře stavebního spoření vzrůstá jen velmi pomalu. **Poměr objemu úvěrů a nasporené částky ve stavebním spoření vzrůstá, přesto dosahuje v ČR pouze 34,9 %**.

Celkové dluhy domácností se na konci června zvýšily na 484,19 mld. Kč a pokračovaly tak v dlouhodobě vykazovaném trendu. Absolutní výše zadlužení zatím nedosahuje úrovně obvyklé v západoevropských zemích (EU 12), ovšem tempo růstu zadlužení je v porovnání s těmito státy mnohem vyšší. **Z hlediska struktury zadlužení tvoří úvěry související s bydlením téměř 70 %**.

Objem investic do podílových fondů vzrostl v prvním pololetí u domácích fondů o 4,2 % a u zahraničních fondů o 9,6 % na celkových 238,87 mld. Kč. Pokračuje odliv peněz z fondů peněžního trhu a dluhopisových. Z hlediska struktury je **u zahraničních fondů** zajímavý fakt, že **celkový objem investic do akciových fondů již překročil objem fondů dluhopisových**. Hlavními „tahouny“ přílivu jsou u domácích fondů kategorie fondy fondů, smíšené fondy a akciové fondy.

Český pojistný trh byl v 1. polovině roku 2005 ovlivněn extrémními klimatickými podmínkami uplynulého zimního období. Ve struktuře pojistného trhu **převládá podíl odvětví neživotního pojištění** (39 mld. Kč), které si zachovalo dynamiku z předchozích let. Kmen životního pojištění vykázal růst o 1,4 % (22,6 mld. Kč). V 1. pololetí pokračoval plynulý růst počtu registrovaných zprostředkovatelů. Jejich počet přesáhl již 42 tis. osob.

Počet účastníků penzijního připojištění v 1. pololetí 2006 dosáhl 3 449 590 osob, když bylo uzavřeno 291 467 nových smluv. Největší část (28,04%) nových smluv počítá s výší účastnického příspěvku v rozmezí 500–599 Kč měsíčně. **Poskytnutý státní příspěvek za sledované období činil více než 2 mld. Kč a dosáhl tak rekordní úrovně**.

Poměrně příznivý vývoj hospodaření vládního sektoru z minulého roku se v roce 2006 nebude opakovat. Očekávaný meziroční růst výdajů doprovázený zpomalením růstu zejména daňových příjmů bude hlavní

příčinou prohloubení deficitů veřejných rozpočtů. **Z dosavadního vývoje vyplývá, že fiskální cíl stanovený pro rok 2006 nebude dodržen.** Podle bankovních údajů o pokladním plnění státního rozpočtu ke konci června 2006 vykázal státní rozpočet celkové příjmy ve výši 468,8 mld. Kč, celkové výdaje ve výši 461,2 mld. Kč a celkové saldo hospodaření ve výši 7,64 mld. Kč.

Stav státního dluhu (konsolidovaného) se v 1. pololetí 2006 zvýšil o 37,7 mld. Kč a dosáhl celkového objemu 728,9 mld. Kč. Meziročně jde dokonce o nárůst 85,3 mld. Kč. K 30.6.2006 drželi nerezidenti 27,14 % státního dluhu. V souladu s dluhovou strategií došlo k úspěšnému **historicky prvnímu umístění státních dluhopisů jedinému japonskému investorovi v objemu 30 mld. JPY.** V prvním čtvrtletí 2006 byl také zahájen v rámci projektu státní pokladny klíčový proces implementace integrovaného informačního systému.

Na dlouhodobém trendu posilování koruny vůči oběma hlavním světovým měnám se nic nezměnilo. Vůči dolaru koruna stejně jako před rokem posílila nakrátko až pod úroveň 22 CZK/USD. Vůči euru se koruna blíží hranici 28 CZK/EUR.

Ochrana spotřebitele na finančním trhu se stala jednou z hlavních aktivit Ministerstva financí již v průběhu loňského roku. Významným posunem se však stala především změna zákona č. 2/1969 Sb. (kompetenční zákon), kterým **Ministerstvo financí získalo gesci za ochranu spotřebitele na finančním trhu.** Došlo tak k vyčlenění této oblasti z obecné ochrany spotřebitele, která nadále zůstává v gesci Ministerstva průmyslu a obchodu. Byla zřízena **Expertní skupina pro finanční sektor** jako stálá platforma pro diskusi státu, finančního trhu a spotřebitelů o koncepčních otázkách, především z oblasti ochrany spotřebitele.

Jeden z klíčových prvků ochrany spotřebitele je **finanční vzdělávání.** Ministerstvo financí společně s Ministerstvem průmyslu a obchodu a Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy začalo připravovat Systém budování finanční gramotnosti na základních a středních školách.

Dne 1. dubna 2006 nabyl účinnosti zákon č. 57/2006 Sb., o změně zákonů v souvislosti se sjednocením dohledu nad finančním trhem. Od tohoto data je **dozor integrován do České národní banky.** ČNB převzala od Ministerstva financí agendu Úřadu státního dozoru v pojišťovnictví a penzijním připojištění, vyjma oblasti státního dozoru nad poskytováním státního příspěvku penzijního připojištění, která byla ponechána v působnosti MF. ČNB dále integrovala Komisi pro cenné papíry a Úřad pro dohled nad družstevními záložnami.

Odpovědnost za přípravu primární legislativy v oblasti finančního trhu přešla plně do kompetence MF. Prováděcí právní předpisy pro oblast finančního trhu bude vydávat především ČNB. V oblasti přípravy primární

i sekundární legislativy pro finanční trh bude docházet k expertní spolupráci mezi MF a ČNB.

Dále byl jako poradní orgán bankovní rady pro oblast dohledu nad finančním trhem Výbor pro finanční trh, který projednává koncepční otázky dohledu nad finančním trhem, jeho právní rámec, významné nové trendy a věnuje se také systémovým otázkám finančního trhu a výkonu dohledu nad ním. Předsedu, místopředsedu a jednoho člena volí rozpočtový výbor Poslanecké sněmovny na návrh profesních a zájmových organizací sdružujících účastníky finančního trhu, ve výboru se účastní i člen bankovní rady, finanční arbitr a dva zástupci jmenovaní ministrem financí.